

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี Learning Styles of Undergraduate Nursing Students of Pathumthani University

พรณิศา แสนบุญส่ง*
Pornnisa Sanboonsong*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี และหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับระดับชั้นปีและเกรดเฉลี่ยสะสม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย และสถิติไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด (ร้อยละ 41.40) รองลงมาคือแบบหลีกเลี่ยง (ร้อยละ 21.40) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า รูปแบบการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยสะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าในการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงนักศึกษา และควรมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้ นักศึกษาพยาบาล

* อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
E-mail: khanitthasanboonsong@hotmail.com

* Instructor, Department of Maternal and Newborn Nursing and Midwifery, Faculty of Nursing,
Pathumthani University
E-mail: khanitthasanboonsong@hotmail.com

Abstract

The objectives of this descriptive research study were to examine the learning styles of undergraduate nursing students at the Faculty of Nursing, Pathumthani University classified by year of study and academic achievement. The sample group comprised of 345 nursing students from Year 1 to Year 4. The subjects were asked to complete personal data and the Student Learning Style Questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and a chi-square test. The results indicate that the majority of learning styles of Pathumthani University undergraduate nursing students were collaborative (41.40 %) followed by avoidance (21.40 %) learning styles. There was a statistically significant relationship between learning styles and nursing students among years of study. However, there was no statistically significant relationship between learning styles and nursing students as regards academic achievement. The findings suggest that the instructor should consider a variety of teaching strategies and an appropriate course design to promote an effective learning style for nursing students.

Keywords: learning style, nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาที่ต้องมีการพัฒนาระบบเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ความเป็นจริง ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญคือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning skill) ซึ่งต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต การเรียนรู้จึงควรเกิดจากการค้นคว้าเองของผู้เรียน โดยมีครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้¹

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเกิดจาก

ประสบการณ์และการฝึกฝน การเรียนรู้จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อตรงกับธรรมชาติหรือความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละบุคคลจะเกิดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละบุคคลมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง บางคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขณะที่บางคนอาจต้องพึ่งพาอาจารย์ผู้สอน หรือบางคนมองว่าการเรียนคือการแข่งขันกับเพื่อน เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ตอบสนองการเรียนรู้ได้ กล่าวคือ หากผู้เรียนได้มีโอกาสใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตรงกับความถนัดหรือความชื่นชอบของตนเอง หรืออาจารย์ผู้สอนได้รู้จักหรือเข้าใจธรรมชาติ สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ย่อมส่งผล

ผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปได้ ในทางที่ดีได้ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงจุดแข็งและส่วนที่ต้องพัฒนาของตนเองได้ เกิดการคิด การเข้าใจ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาที่ผ่านมา²⁻⁴พบว่า นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการจัดการเรียนที่อาจารย์ผู้สอนออกแบบให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา หรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ย่อมได้รับความร่วมมือจากผู้เรียนเป็นอย่างดี ส่งผลให้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าเป็นการศึกษาในนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของสถาบันการศึกษาภาครัฐทั้งหมด ขณะที่การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชนที่ยังมีไม่มากนัก ซึ่งผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สามารถผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 จึงต้องการที่จะศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี ซึ่งยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ case based learning

หรือ problem based learning เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้รู้จักหรือเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ส่งผลให้อาจารย์ผู้สอนสามารถออกแบบให้มีกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้มีความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละบุคคลตามความถนัดหรือความชื่นชอบซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการฝึกฝน โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาของกราส์ชา และไรช์แมน (Grasha & Reichman)⁵ ที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์หรือการตอบสนองของผู้เรียน โดยแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาออกเป็น 6 แบบ ดังนี้

1. แบบแข่งขัน (Competitive) ผู้เรียนกลุ่มนี้จะเรียนรู้เนื้อหาวิชาเพื่อจะได้ดีกว่าคนอื่นในชั้นเรียน เขามักรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกับผู้เรียนคนอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับรางวัล
2. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนกลุ่มนี้จะรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนรู้ได้โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สถิติปัญหาและความสามารถซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือกับผู้สอนและกลุ่มเพื่อน ชอบทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ
3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) ผู้เรียนกลุ่มนี้จะไม่สนใจการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในชั้นเรียน ไม่มีส่วนร่วมกับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ๆ ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และมีความคิดว่าการเรียนในชั้นเรียนไม่น่าสนใจ
4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ผู้เรียนกลุ่มนี้จะต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ชอบเข้าชั้น

เรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุด
ในชั้นเรียน และมีส่วนร่วมกับผู้อื่นต่อกิจกรรมในชั้น
เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

5. แบบพึ่งพา (Dependent) ผู้เรียนกลุ่ม
นี้จะมีความอยากรู้น้อย และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่
ถูกบังคับหรือกำหนดให้เรียน มองว่าผู้สอนและ
เพื่อนร่วมชั้นเป็นแหล่งของความรู้ เป็นแหล่ง
สนับสนุนทางวิชาการ และต้องการทำงานตาม
คำบอก

6. แบบอิสระ (Independent) ผู้เรียนกลุ่ม
นี้ชอบที่จะคิดและทำงานต่างๆ ด้วยตนเอง แต่รับ
ฟังความคิดเห็นของคนอื่นๆ ในชั้นเรียน จะเรียน
รู้เนื้อหาวิชาที่คิดว่าสำคัญ และมีความเชื่อมั่นใน
ความสามารถการเรียนรู้ของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา
พยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยปทุมธานี
2. หาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการ

เรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาล
ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานีกับระดับชั้นปี

3. หาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการ
เรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาล
ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานีกับเกรด
เฉลี่ยสะสม

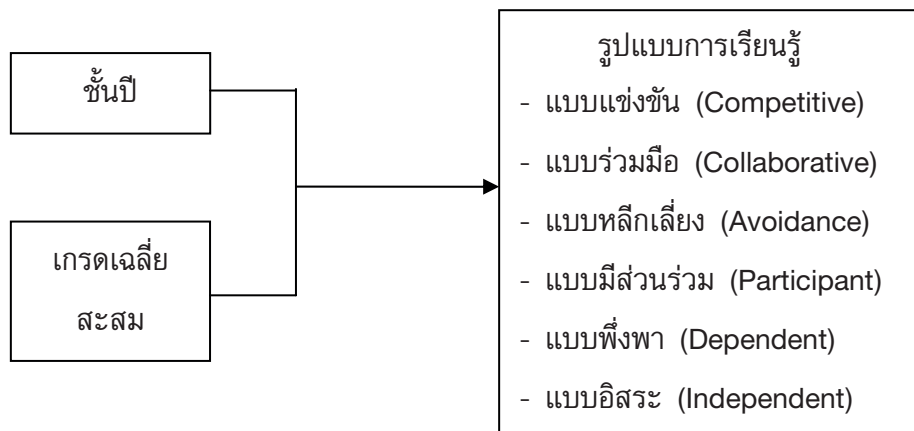
สมมติฐานของการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ปทุมธานีมีความสัมพันธ์กับระดับชั้นปี
2. รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ปทุมธานีมีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยสะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา
พยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปีการศึกษา 2559 ตั้งแต่
ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 345 คน ที่เต็มใจเข้าร่วมการ
วิจัย โดยจำแนกเป็น นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1
จำนวน 86 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2
จำนวน 86 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3
จำนวน 87 คน และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4
จำนวน 86 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่
เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้
ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้
ของ แอนโทนี เอฟ กราส์ชา และไรช์แมน
(Anthony F. Grasha & Sheryl Reichman)⁵⁻⁶
ซึ่งผู้วิจัยนำมาแปลและแปลกลับ (translation/
back-translation) เป็นภาษาไทยโดยมีขั้นตอน
ดังนี้ ผู้วิจัยแปลจากแบบสอบถามภาษาอังกฤษ
เป็นภาษาไทย และให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น bilingual
ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนของภาษาจำนวน
3 ท่าน จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ
กลุ่มประชากรที่ศึกษาจำนวน 30 ราย เพื่อ
ทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาและความร่วมมือของ
ผู้ตอบ โดยแบบสอบถามมีจำนวน 60 ข้อ มี
ลักษณะแบบประมาณค่า (Likert scale) มีตัว
เลือก 5 ระดับ และแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ 6
รูปแบบ ดังนี้

1. แบบอิสระ (independent) ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่ 1, 7, 13, 19, 25, 31, 37, 43,
49, และ 55

2. แบบพึ่งพา (dependent) ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่ 2, 8, 14, 20, 26, 32, 38, 44, 50,
และ 56

3. แบบร่วมมือ (collaborative) ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่ 3, 9, 15, 21, 27, 33, 39, 45,
51, และ 57

4. แบบหลีกเลี่ยง (avoidance) ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่ 4, 10, 16, 22, 28, 34, 40,
46, 52, และ 58

5. แบบแข่งขัน (competitive) ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่ 5, 11, 17, 23, 29, 35, 41,
47, 53, และ 59

6. แบบมีส่วนร่วม (participant) ประกอบด้วย
ข้อคำถามที่ 6, 12, 18, 24, 30, 36, 42,
48, 54, และ 60

ลักษณะของแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้
นี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดย
ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามตามระดับ
ความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถามว่าผู้ตอบ เห็นด้วย
มาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็น
ด้วยมาก กับข้อความในข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งใน
การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้
คะแนน ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน ไม่แน่ใจให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้
1 คะแนน

การคิดคะแนนเป็นการนำคะแนนในข้อคำถาม
ที่เป็นรูปแบบเดียวกันมารวมกัน คะแนนรวมใน
รูปแบบใดสูงที่สุดแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบ
การเรียนรู้รูปแบบนั้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยแปลจากแบบสอบถามภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น bilingual ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนของภาษาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา หลังจากให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านตรวจสอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้จริง

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ตรวจสอบโดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ศึกษาจำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาและความร่วมมือของผู้ตอบ แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Cronbach's coefficient alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .85

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณาและอนุญาตให้ดำเนินการทำวิจัยจากคณะบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี โดยผู้ร่วมวิจัยได้รับการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ประโยชน์ และความเสี่ยงที่เข้าร่วมการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาของการเก็บข้อมูล สิทธิของผู้ร่วมวิจัยในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ และการขอถอนตัวหากไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการวิจัยต่อ

โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยได้ซักถามในกรณีที่มีปัญหาในการตอบแบบสอบถามและทำความเข้าใจในข้อสงสัยเพิ่มเติม และทบทวนการตัดสินใจในการเข้าร่วมการวิจัยตามความสมัครใจ และคำนึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้ร่วมวิจัยโดยไม่มีผลต่อการการเรียนการสอนแต่อย่างใด โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเก็บเป็นความลับและไม่มีการระบุหรือแสดงข้อความในแบบบันทึกข้อมูลที่จะระบุถึงผู้ร่วมวิจัยได้ การนำข้อมูลไปอภิปรายหรือเผยแพร่จะทำให้ในลักษณะของภาพรวมของการวิจัยเท่านั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ร่วมวิจัยอาจจะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการเข้าร่วมการวิจัยแต่ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไปในอนาคต โดยวิธีดำเนินการวิจัยไม่มีความเสี่ยงหรืออันตรายที่ร้ายแรง แต่อาจทำให้ผู้ร่วมวิจัยรู้สึกอึดอัดหรืออ่อนล้าจากการตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยเสนอต่อคณะบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

2. ภายหลังโครงการวิจัยได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบผู้ร่วมวิจัยแต่ละชั้นปีเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทราบ

3. เมื่อผู้ร่วมวิจัยยินยอมให้ความร่วมมือผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้เป็นที่เข้าใจ แล้วจึงให้ผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามโดยไม่จำกัดเวลา ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 20-30 นาทีในการตอบแบบสอบถาม

4. ในระหว่างผู้ร่วมวิจัยตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยอยู่บริเวณที่ผู้ร่วมวิจัยสามารถซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจได้

5. กรณีพบว่าคำตอบใดขาดหายไป ผู้วิจัยสอบถามผู้ร่วมวิจัยว่ามีข้อความใดที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือไม่ ถ้าพบว่าผู้วิจัยจะขอให้ข้อมูลเพิ่มเติม

6. เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด นำข้อมูลมาคิดค่าคะแนน จากนั้นนำค่าคะแนนทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญ = .05 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. ข้อมูลรูปแบบการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และร้อยละ

3. ศึกษาความสัมพันธ์รูปแบบการเรียนรู้ระดับชั้นปี และเกรดเฉลี่ยสะสม เพื่อหาความสัมพันธ์ต่อรูปแบบการเรียนรู้จำแนกตามชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square)

ผลงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 345 คน เป็นเพศหญิง 322 คน (ร้อยละ 93.3) เพศชาย 23 คน (ร้อยละ 6.7) มีเกรดเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 3.00-3.49 ร้อยละ 42.60 รองลงมาคือ ระหว่าง 2.50-2.99 ร้อยละ 34.20

กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaborative) มากที่สุด (ร้อยละ 41.40) รองลงมาคือแบบหลีกเลี่ยง (avoidance) (ร้อยละ 21.40) และกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ (ร้อยละ 17.40) เมื่อจำแนกตามชั้นปีพบว่า กลุ่มตัวอย่างในชั้นปีที่ 1-4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด (ร้อยละ 37.20, 57, 35.60 และ 36 ตามลำดับ) รองลงมาคือแบบหลีกเลี่ยง คิดเป็น ร้อยละ 25.60, 24.10 และ 22.10 ในชั้นปีที่ 1, 3 และ 4 ตามลำดับ ส่วนชั้นปีที่ 2 พบว่ารองลงมา มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ (ร้อยละ 16.30) โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ชั้นปีมีน้อยที่สุดคือ แบบพึ่งพา (dependent) และแบบแข่งขัน (competitive) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี (n = 345)

รูปแบบ	ชั้นปี									
	1		2		3		4		รวม	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
แบบอิสระ	1	1.20	2	2.30	3	3.40	9	10.50	15	4.30
แบบพึ่งพา	-	-	-	-	3	3.40	-	-	3	0.90
แบบร่วมมือ	32	37.20	49	57.00	31	35.60	31	36.00	143	41.40
แบบหลีกเลี่ยง	22	25.60	12	14.00	21	24.10	19	22.10	74	21.40
แบบแข่งขัน	1	1.20	-	-	1	1.10	-	-	2	0.60
แบบมีส่วนร่วม	11	12.80	9	10.50	17	19.50	11	12.80	48	13.90
มากกว่า 1 รูปแบบ	19	22.10	14	16.30	11	12.60	16	18.60	60	17.40

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามชั้นปีมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างกับระดับชั้นปี (n = 345)

ชั้นปี	รูปแบบการเรียนรู้										X ²	df	p-value
	ร่วมมือ		หลีกเลี่ยง		ส่วนร่วม		อื่นๆ*		>1รูปแบบ				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
1	32	22.4	22	29.7	11	22.9	2	10.0	19	31.7	22.73	12	.03*
2	49	34.3	12	16.2	9	18.8	2	10.0	14	23.3			
3	31	21.7	21	28.4	17	35.4	7	35.0	11	18.3			
4	31	21.7	19	25.7	11	22.9	9	45.0	16	26.7			
รวม	143	41.4	74	21.4	48	13.9	20	5.8	60	17.4			

*รูปแบบอื่นๆ หมายถึง รูปแบบอิสระ รูปแบบพึ่งพา และรูปแบบแข่งขัน

* $p < .05$

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกับเกรดเฉลี่ยสะสม โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test)

พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกับเกรดเฉลี่ยสะสม ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์รูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม (n = 313)

เกรดเฉลี่ย	รูปแบบการเรียนรู้										X ²	df	P-value
	ร่วมมือ		หลีกเลี่ยง		ส่วนร่วม		อื่นๆ*		>1รูปแบบ				
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%			
≤ 2.49	6	4.6	1	1.4	1	2.4	2	13.3	1	1.8	11.16	12	.51
2.50 - 2.99	47	35.9	24	34.3	14	33.3	7	46.7	26	47.3			
3.00 - 3.49	64	48.9	35	50.0	22	52.4	4	26.7	22	40.0			
≥ 3.50	14	10.7	10	14.3	5	11.9	2	13.3	6	10.9			
รวม	131	41.9	70	22.4	42	13.4	15	4.8	55	17.6			

*รูปแบบอื่นๆ หมายถึง รูปแบบอิสระ รูปแบบพึ่งพา และรูปแบบแข่งขัน

การอภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 17.4 มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ อธิบายได้ว่าโดยธรรมชาติของการเรียนรู้นั้นแต่ละคนอาจใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ และอาจมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาเพื่อค้นหารูปแบบที่มีความเหมาะสม มีความชอบ และถนัดกับตนเองมากที่สุด ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม อารมณ์ สังคม และสภาพร่างกายของแต่ละคนซึ่งมีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้⁷

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกับระดับชั้นปีพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.6)

มีรูปแบบการเรียนรู้เพียงรูปแบบเดียว โดยมีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaborative) มากที่สุด (ร้อยละ 41.40) สอดคล้องกับการศึกษาของ พูลสุข เจนพานิชย์ วิสุทธิพันธ์ และพรศรี ดิสรเตติวัฒน์² และการศึกษาของวันดี วงศ์รัตนรักษ์ และกุลฤดี จิตตยานันต์³ และการศึกษาของไกรเลิศ พาสนาโสภณ, นิภาวรรณ รัตนานนท์ และพุดตาล มีสรรพวงศ์⁴ ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด เมื่อพิจารณารูปแบบการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีพบว่า กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด ขณะที่กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 3 และ 4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือรองลงมา และมีแนวโน้มของรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงที่สูงมากกว่า ซึ่งอาจ

อธิบายได้ว่า จากการจัดการเรียนการสอนของ คณะพยาบาลศาสตร์ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด เช่น การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ case based learning หรือ problem based learning แบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีการแสดงความคิดเห็น หรือร่วมกันใช้ความสามารถของกลุ่มที่มีอยู่ ส่งผลให้นักศึกษาชอบที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยมีความเห็นว่าห้องเรียนเป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเรียนรู้เนื้อหาในรายวิชาต่างๆ ในเวลาเดียวกัน ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นปีที่ 2 มีรายวิชาภาคปฏิบัติซึ่งต้องมีการออกฝึกปฏิบัติตามแหล่งฝึกต่างๆ ที่ยังไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับชั้นปีที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นรายวิชาทางการพยาบาลทั้งหมด มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องมีการออกฝึกปฏิบัติตามแหล่งฝึกต่างๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ซึ่งอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเหนื่อยล้า ทั้งจากการเรียน การเดินทาง การปรับตัวในแหล่งฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้ และผู้รับบริการที่เปลี่ยนไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มักก่อให้เกิดความเครียดในนักศึกษาพยาบาล จากการทบทวนการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า แหล่งความเครียดที่สำคัญในนักศึกษาพยาบาลมาจากการฝึกภาคปฏิบัติในคลินิก การเรียนภาคทฤษฎี และปัญหาส่วนตัวและสังคม⁸⁻¹⁰ ส่งผลให้นักศึกษาเบื่อหน่าย อ่อนล้า ไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน ไม่ชอบมีกิจกรรมในชั้นเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน หรือคิดว่าการเรียนในชั้นเรียนไม่น่าสนใจ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนรู้แบบ

หลีกเลี่ยง (avoidance) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนอาจจำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ การทำกิจกรรมนอกหลักสูตร การมองเชิงบวก การให้คุณค่าในสิ่งที่ทำ และการจัดการกับความเครียด เช่น การสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้แบบสนับสนุนช่วยเหลือผ่านการมีสัมพันธภาพที่มีความจริงใจ ให้เกียรติ และให้การช่วยเหลือสนับสนุน การใช้รูปแบบการเรียนรู้ในคลินิกที่ต่างไปจากเดิม เป็นการนำรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อลดความเครียดในคลินิก การสะท้อนคิด การแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นซึ่งจะส่งเสริมการทำงานอย่างร่วมมือกัน การมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และการคิดค้นความรู้ใหม่ รวมถึงการปรับบทบาทและพฤติกรรมของอาจารย์ผู้สอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้ให้และการเป็นต้นแบบที่ดีมากกว่าการมุ่งแต่ประเมินผู้เรียน การคำนึงถึงการให้งานมอบหมายที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียน⁸

แม้ว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะพบว่ารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลกับเกรดเฉลี่ยสะสมไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างไรก็ตามสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของภาวนา กิรติยวงศ์ และคณะ¹¹ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแนวเดียวกัน จึงทำให้ผู้เรียนมีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชา ส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนเกรดเฉลี่ยสะสม

ข้อเสนอแนะ

ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทราบถึงรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถ

วิเคราะห์ตนเองและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ยังเป็นจุดอ่อนของตนเองต่อไปโดยเฉพาะทักษะทางปัญญา

เอกสารอ้างอิง

1. วิจารณ์ พานิช. วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์; 2555.
2. Visudtibhan PJ, Disornatiwat P. Learning style preferences of nursing students at Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital, Mahidol University. Nursing Journal of the Ministry of Public Health 2015;25(1):70-82. (In Thai)
3. Wongrattanarak W, Chittayanunt K. The Learning Styles of Bachelor Program Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing, Chakiraj. The Journal of Boromarajonani College of Nursing, Nakhonratchasima 2013;19(2):60-72. (In Thai)
4. Phasanasophon K, Rattananon N, Meesanpawong P. Learning Styles of the Students of Phrapokklao Nursing College, Chanthaburi. Journal of Phrapokklao Nursing College, Chanthaburi 2005;16(2):44-55. (In Thai)
5. Grasha A, Reichman S. Workshop Handout on learning styles. Ohio: University of Cincinanti; 1975.
6. บุญใจ ศรีสถิตนรากร. การแปลเครื่องมือวิจัยฉบับภาษาต่างประเทศและการตรวจสอบคุณภาพ. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 2557;4(2):49-61.
7. Keeratiyutawong P, Mahakaynun S, Boonnate N, Angkaprasatchai W. Learning styles of undergraduate nursing students of Burapha University. Rama Nurs J 2015;21(3):382-94. (In Thai)
8. Pumpuang W. Stress in Nursing Education: Relaxation Techniques for Mind and Body. J Nurs Sci 2016;34(2):5-15. (In Thai)
9. Alzayyat A, Al-Gamal E. A review of the literature regarding stress among nursing students during their clinical education. Inter Nurs Review 2014; 61(3):406-15.
10. Pulio-Martos M, Augusto-Landa JM, Lopez-Zafra E. Sources of stress in nursing students: a systematic review of quantitative studies. Inter Nurs Review 2012;59(1):15-25.